

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 22ας Μαΐου 2003 *

Στην υπόθεση C-103/01,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον J. Schieferer, με
τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, εκπροσωπούμενης από τον W.-D.
Plessing και την B. Muttelsee-Schön, επικουρούμενους από τον καθηγητή H.-W.
Rengeling,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

υποστηριζομένης από τη

Γαλλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τους G. de Bergues και D. Colas, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνουσα,

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωρισθεί ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, επιβάλλοντας, μέσω της νομοθεσίας ορισμένων ομοσπόνδων κρατών, όσον αφορά τα μέσα ατομικής προστασίας πυροσβεστών, πρόσθετες απαιτήσεις, και τούτο μολονότι τα εν λόγω μέσα είναι σύμφωνα προς τις προδιαγραφές της οδηγίας 89/686/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα μέσα ατομικής προστασίας (ΕΕ L 399, σ. 18), και φέρουν σήμανση ΕΚ, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 1 και 4 της εν λόγω οδηγίας,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Wathelet, πρόεδρο τμήματος, D. A. O. Edward, A. La Pergola, P. Jann (εισηγητή) και A. Rosas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: H.-A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 24ης Οκτωβρίου 2002,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 10ης Δεκεμβρίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 2 Μαρτίου 2001, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ, προσφυγή με την οποία ζητεί να αναγνωριστεί ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, επιβάλλοντας, μέσω της νομοθεσίας ορισμένων ομοσπόνδων κρατών, όσον αφορά τα μέσα ατομικής προστασίας πυροσβεστών, πρόσθετες απαιτήσεις, και τούτο μολονότι τα εν λόγω μέσα είναι σύμφωνα προς τις προδιαγραφές της οδηγίας 89/686/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα μέσα ατομικής προστασίας (ΕΕ L 399, σ. 18, στο εξής: οδηγία ΜΑΠ), και φέρουν σήμανση ΕΚ, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 1 και 4 της εν λόγω οδηγίας.

Νομικό πλαίσιο

- 2 Η οδηγία ΜΑΠ, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 93/68/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 220, σ. 1), προβλέπει, μεταξύ άλλων, στο άρθρο της 1:

«1. Η παρούσα οδηγία αφορά τα μέσα ατομικής προστασίας, τα οποία στην συνέχεια καλούνται “ΜΑΠ”.

Στην παρούσα οδηγία καθορίζονται οι όροι της διάθεσης στην αγορά, της ελεύθερης κυκλοφορίας στην Κοινότητα καθώς και οι βασικές απαιτήσεις ασφάλειας που πρέπει να πληρούν τα ΜΑΠ προκειμένου να προφυλάσσεται η υγεία και να εξασφαλίζεται η ασφάλεια των χρηστών.

2. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ΜΑΠ θεωρείται κάθε σύστημα ή μέσον το οποίο φοράει ή κρατάει ένα πρόσωπο ώστε να προστατευτεί από ένα ή περισσότερους κινδύνους που απειλούν ενδεχομένως την ασφάλεια και την υγεία του.

Θεωρούνται επίσης ως ΜΑΠ:

- α) το σύνολο που αποτελείται από πολλά συστήματα ή μέσα συνδυαζόμενα από τον κατασκευαστή έτσι ώστε να συνεργάζονται και να προστατεύουν ένα πρόσωπο από έναν ή περισσότερους κινδύνους στους οποίους ενδέχεται να εκτεθεί ταυτόχρονα

- β) το προστατευτικό σύστημα ή μέσο το οποίο αποτελεί τμήμα, δυνάμενο να αποσπάται ή όχι, ατομικού εξοπλισμού που δεν έχει προστατευτικό σκοπό και τον οποίο φοράει ή κρατάει ένα πρόσωπο για την εκτέλεση μιας δραστηριότητας
- γ) τα εναλλάξιμα συστατικά μέρη ενός ΜΑΠ, αναγκαία για την καλή λειτουργία του και τα οποία χρησιμοποιούνται αποκλειστικά γι' αυτό το ΜΑΠ.

[...]

4. Εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας:

- τα ΜΑΠ που καλύπτονται από άλλη κοινοτική οδηγία η οποία έχει τους ίδιους στόχους με την παρούσα όσον αφορά τη διάθεση στην αγορά, την ελεύθερη κυκλοφορία και την ασφάλεια,
- ανεξάρτητα από τον προαναφερόμενο λόγο εξαίρεσης του πρώτου εδαφίου, τα είδη ΜΑΠ που αναφέρονται ρητά στο σχετικό κατάλογο του παραρτήματος I.»

3 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας ΜΑΠ προβλέπει:

«1. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να απαγορεύουν, να περιορίζουν ή να εμποδίζουν τη διάθεση στην αγορά των ΜΑΠ ή των συστατικών τους μερών που είναι σύμφωνα προς τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας και φέρουν σήμανση “CE” που υποδηλώνει την πιστότητά τους προς το σύνολο των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών πιστοποίησης που προβλέπονται στο κεφάλαιο II.»

- 4 Το παράρτημα I της οδηγίας ΜΑΠ περιλαμβάνει εξαντλητικό κατάλογο των ειδών ΜΑΠ που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της. Σύμφωνα με το σημείο 1 του παραρτήματος αυτού αποκλείονται τα ΜΑΠ που έχουν σχεδιαστεί και κατασκευαστεί ειδικώς για τις ένοπλες δυνάμεις ή τις δυνάμεις τήρησης της τάξεως (κράνη, ασπίδες, κ.λπ.).

Πραγματικά περιστατικά και η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

- 5 Την προσοχή της Επιτροπής είλκυσε το γεγονός ότι οι νομοθεσίες ορισμένων γερμανικών ομόσπονδων κρατών επέβαλλαν, όσον αφορά τους εξοπλισμούς πυροσβεστών, απαιτήσεις που δεν περιλαμβάνονταν στην οδηγία ΜΑΠ. Στο ομόσπονδο κράτος της Κάτω Σαξονίας, π.χ., ζωστήρες ασφαλείας πρέπει να πληρούν τις προδιαγραφές ενός εθνικού, τεχνικού χαρακτήρα, κανόνα. Στη Βόρεια Ρηνανία-Βεστφάλια, η σχετική νομοθεσία επιβάλλει, όσον αφορά τα κράνη, τη λήψη σχετικού πιστοποιητικού από οργανισμό εγκατεστημένο σ' αυτό το ομόσπονδο κράτος.
- 6 Εκτιμώντας ότι οι διατάξεις αυτές δεν ήταν συμβατές με τα άρθρα 1 και 4 της οδηγίας ΜΑΠ, η Επιτροπή απηύθυνε στη Γερμανική Κυβέρνηση, στις 19 Μαρτίου 1998, έγγραφο οχλήσεως.
- 7 Με την από 25 Μαΐου 1998 απάντησή της, η Γερμανική Κυβέρνηση ισχυρίστηκε ότι η οργάνωση των επαγγελματικών οργανώσεων πυροσβεστών εμπίπτει στη νομοθετική αρμοδιότητα των ομόσπονδων κρατών. Τα τελευταία καθορίζουν, με τη νομοθεσία τους, εάν αυτές οι επαγγελματικές οργανώσεις αποτελούν οργανισμούς επιφορτισμένους με την εμπέδωση της ασφάλειας ή της δημοσίας τάξεως. Εφόσον συμβαίνει κάτι τέτοιο, τα μέσα ατομικής προστασίας που έχουν αποκλειστικώς σχεδιαστεί ή κατασκευαστεί για τέτοιους οργανισμούς αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΜΑΠ. Επομένως, η εν λόγω κυβέρνηση διατείνεται ότι δεν είναι δυνατή η προβολή, γενικώς, του ισχυρισμού ότι οι Γερμανοί πυροσβέστες δεν υπάγονται στις ένοπλες δυνάμεις ή στις δυνάμεις τήρησης της τάξεως. Οι επαγγελματικές ιδίως οργανώσεις πυροσβεστών του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Σαξονίας αποτελούν οργανισμούς επιφορτισμένους με την εμπέδωση της ασφάλειας ή της δημοσίας τάξεως, ο δε σχετικός ζωστήρας ασφαλείας προορίζεται ειδικώς για τον εξοπλισμό τους.

- 8 Μη θεωρώντας ικανοποιητική την εξήγηση αυτή, η Επιτροπή απηύθυνε, με έγγραφο της 21ης Οκτωβρίου 1998, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας αιτιολογημένη γνώμη καλώντας την να λάβει τα μέτρα που ήταν αναγκαία για τη συμμόρφωσή της προς αυτήν εντός προθεσμίας δύο μηνών από της κοινοποίησώς.
- 9 Με κοινοποίηση της 18ης Δεκεμβρίου 1998, η Γερμανική Κυβέρνηση ενημέρωσε την Επιτροπή ότι έχει αποστείλει στα υπουργεία εσωτερικών των ομόσπονδων κρατών έγγραφο με το οποίο τους ζητεί να τροποποιήσουν τις νομοθεσίες τους σχετικά με τον εφοδιασμό με μέσα ατομικής προστασίας ώστε να τις προσαρμόζουν προς το κοινοτικό δίκαιο. Με άλλη κοινοποίηση της 8ης Δεκεμβρίου 2000, η Γερμανική Κυβέρνηση διευκρίνισε ότι αναμένει πάντοτε τον τρόπο αντιδράσεως των ομόσπονδων κρατών.
- 10 Υπ' αυτές ακριβώς τις περιστάσεις, η Επιτροπή άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

Επί της προσφυγής

Οι υποβληθείσες στο Δικαστήριο παρατηρήσεις

- 11 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η δυνατότητα εφαρμογής της οδηγίας ΜΑΠ εξαρτάται αποκλειστικώς από τον ορισμό, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, της εννοίας των «ενοπλων δυνάμεων ή δυνάμεων τηρήσεως της τάξεως», στις οποίες δεν περιλαμβάνεται το πυροσβεστικό σώμα. Συναφώς, η απλή διοικητική οργάνωση των πυροσβεστών στερείται σημασίας. Η ειδική αποστολή τους διακρίνεται από το έργο που έχει ανατεθεί στις ένοπλες δυνάμεις ή τις δυνάμεις τηρήσεως της τάξεως. Η τελευταία αυτή έννοια παραπέμπει στην ίδια την ουσία της ασκήσεως της δημόσιας εξουσίας.

- 12 Ο όρος «ένοπλες δυνάμεις ή δυνάμεις τηρήσεως της τάξεως» δηλώνει τον στρατό και τις δυνάμεις τηρήσεως της τάξεως. Τα παραδείγματα που μνημονεύονται στον αποκλειστικό κατάλογο του παραρτήματος Ι της οδηγίας ΜΑΠ, συγκεκριμένα τα κράνη και οι ασπίδες, επιτρέπουν, κατά την Επιτροπή, να διευκρινιστεί ότι πρόκειται για δυνάμεις επεμβάσεως οι οποίες πρέπει να αμύνονται έναντι προσβολών προερχομένων από άλλα πρόσωπα. Τα μέσα ατομικής προστασίας που κατασκευάζονται ειδικώς γι' αυτές τις μονάδες πρέπει να ικανοποιούν τις ειδικές επιταγές ασφάλειας για την περίπτωση βιαιών συγκρούσεων και, επομένως, δεν αποτελούν συνήθη εμπορεύματα που κυκλοφορούν στην αγορά. Δεν ισχύει το ίδιο για τους εξοπλισμούς που προορίζονται για τους πυροσβέστες οι οποίοι δεν έχουν ειδικώς κατασκευαστεί για το δημόσιο πυροσβεστικό σώμα, αλλά για όλους τους πυροσβέστες, συμπεριλαμβανομένων των πυροσβεστικών σωμάτων επιχειρήσεων ή εργοστασίων.
- 13 Τα πυροσβεστικά σώματα, δημόσια και ιδιωτικά, εκτελούν παρόμοια καθήκοντα για την αντιμετώπιση των πυρκαγιών, των εκρήξεων, των ατυχημάτων και των φυσικών καταστροφών, η δε αρμοδιότητά τους όσον αφορά τη διατήρηση της τάξεως ουδόλως αποτελεί, καθαυτή, την ουσία των καθηκόντων τους. Εξάλλου, η αρμοδιότητα αυτή ουδεμία έχει σχέση με τους προστατευτικούς εξοπλισμούς τους, που έχουν σχεδιαστεί για την καταπολέμηση της φωτιάς και για τα λοιπά, προσιδιάζοντα στους πυροσβέστες, καθήκοντα.
- 14 Η Γερμανική Κυβέρνηση προσπαθεί να καταδείξει, πρώτον, ότι ο ζωστήρας ασφαλείας για πυροσβέστες, που αποτελεί το αντικείμενο της υπό κρίση προσφυγής λόγω παραβάσεως, έχει σχεδιαστεί και κατασκευαστεί ειδικώς για την προστασία από τους κινδύνους κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσως, των ασκήσεων και των επεμβάσεων των πυροσβεστών. Σύμφωνα με την εν λόγω κυβέρνηση, η τεχνικού χαρακτήρα εγκύκλιος σχετικά με τον εν λόγω ζωστήρα ασφαλείας ρυθμίζει τις διαστάσεις, τις απαιτήσεις και τα μέτρα ελέγχου, ενώ επιβάλλει την υποχρέωση να φέρει αυτή σήμανση. Η χρήση όμοιου ζωστήρα, τον οποίο φέρουν κατά την άσκηση και την επέμβαση όλοι οι πυροσβέστες, είναι αποφασιστικής σημασίας για τη διάσωση των ιδίων των πυροσβεστών, των τρίτων, καθώς και, ειδικότερα, των αντιμετωπιζόντων δυσχέρειες συναδέλφων. Ο εν λόγω ζωστήρας επιτρέπει στον πυροσβέστη να προστατεύεται με το κορδόνι ασφαλείας από τον κίνδυνο πτώσεως από κλίμακες και σε άλλα ανασφαλή σημεία. Η Γερμανική Κυβέρνηση διευκρινίζει ότι ο εν λόγω ζωστήρας περιλαμβάνει πέλεκυ μαζί με το κάλυμμα προστασίας, σύμφωνα με το πρότυπο DIN 14924. Σχετικά με τον ζωστήρα ασφαλείας είναι

αναγκαίες λεπτομερείς οδηγίες, διότι θα ήταν δυνατό, π.χ., μέτρα διασώσεως να μη μπορούν να εφαρμοστούν παρά μόνο με τη βοήθεια σχοινιών και συσκευών διασώσεως προσδιορισμένων με ακρίβεια. Αυτός ακριβώς είναι ο λόγος για τον οποίο η χρησιμοποίηση των εξοπλισμών πυροσβεστών ρυθμίζεται από κανόνες ισχύοντες κατά τρόπο ομοιόμορφο σε ομοσπονδιακό επίπεδο. Μια πετυχημένη επέμβαση, συνεπαγόμενη τη συνεργασία διαφόρων μονάδων, μπορεί να διασφαλιστεί μόνον εφόσον οι μονάδες αυτές διαθέτουν εργαλεία διασώσεως που όλα πληρούν τις ίδιες προδιαγραφές κατασκευής και ασφαλείας.

15 Όσον αφορά την ερμηνεία της εννοίας των «δυνάμεων τηρήσεως της τάξεως», η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι εξουσίες και τα καθήκοντα των πυροσβεστικών σωμάτων στα ομόσπονδα κράτη εμπίπτουν στον σκληρό πυρήνα της ασκήσεως της δημόσιας εξουσίας. Πράγματι, τα σώματα πυροσβεστών του δημόσιου τομέα οφείλουν, σύμφωνα με τις νομοθεσίες των ομόσπονδων κρατών, να λαμβάνουν τα μέτρα που είναι αναγκαία για την προστασία, τόσο του κοινού όσο και των καθ' έκαστον ατόμων, έναντι των κινδύνων κατά της ζωής τους, της υγείας τους ή των αγαθών τους από πυρκαγιές, εκρήξεις, ατυχήματα ή άλλες επείγουσες καταστάσεις, όπως οι φυσικές καταστροφές. Εξάλλου, οι επεμβάσεις των πυροσβεστικών σωμάτων του δημόσιου τομέα θα μπορούσαν να συνεπάγονται περιορισμούς στα θεμελιώδη δικαιώματα. Για την εκπλήρωση της αποστολής τους, τα πυροσβεστικά σώματα διαθέτουν εκτελεστικές εξουσίες και δύνανται, ενδεχομένως, να κάνουν χρήση βίας έναντι αγαθών ή προσώπων.

16 Προκειμένου περί της συστηματικής ερμηνείας των διατάξεων της οδηγίας ΜΑΠ, η Γερμανική Κυβέρνηση παραπέμπει στις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 1989, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία (ΕΕ L 183, σ. 1), και 89/656/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 1989, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία (τρίτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) (ΕΕ L 393, σ. 18). Αυτές οι δύο οδηγίες προβλέπουν τις ελάχιστες απαιτήσεις. Το γεγονός ότι μπορεί να είναι θεμιτή η επιβολή προσθέτων ή διαφορετικών προϋποθέσεων αναφορικά με εξοπλισμούς, τούτο δεν μπορεί, σύμφωνα με τη Γερμανική Κυβέρνηση, να μην έχει συνέπειες για την οδηγία ΜΑΠ. Μια συνεπής ερμηνεία αυτών των τριών οδηγιών πρέπει να λαμβάνει υπόψη, σε σχέση με το ζήτημα της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, διατάξεις αφορώσες την προστασία των εργαζομένων που χρησιμοποιούν ατομικά μέσα προστασίας.

- 17 Εξάλλου, η Γερμανική Κυβέρνηση προβαίνει σε σύγκριση με τους κανόνες της Συνθήκης ΕΚ περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων. Σύμφωνα με το άρθρο 48, παράγραφος 4, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 39, παράγραφος 4, ΕΚ), δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων το σύνολο των θέσεων που συνεπάγονται άμεση ή έμμεση συμμετοχή στην άσκηση της δημόσιας εξουσίας και στα καθήκοντα που έχουν ως αντικείμενο τη διασφάλιση των γενικών συμφερόντων του κράτους ή των λοιπών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Ομοίως, τα καθήκοντα, όπως και το σχετικό λειτούργημα, των πυροσβεστικών σωμάτων είναι αυτά που πρέπει να έχουν καθοριστική σημασία, σύμφωνα με τη Γερμανική Κυβέρνηση, για την ερμηνεία των προβλεπόμενων στην οδηγία ΜΑΠ παρεκκλίσεων.
- 18 Εξάλλου, η Γερμανική Κυβέρνηση διατείνεται ότι διαθέτει, όσον αφορά την ερμηνεία της εισάγουσας παρεκκλίσεις διατάξεως της οδηγίας ΜΑΠ, περιθώριο εκτιμήσεως προκειμένου να καθορίζει, αφενός, τις σχετικές με την άσκηση δημόσιας εξουσίας αποστολές των δυνάμεων της τάξεως και, αφετέρου, το επίπεδο προστασίας των κατασκευαζομένων γι' αυτές ΜΑΠ.
- 19 Κατά τα λοιπά, κατά την ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφος 4, της οδηγίας ΜΑΠ, σε συνδυασμό με το παράρτημά της I, σημείο 1, πρέπει να τηρούνται οι σχετικές με την άσκηση αρμοδιοτήτων αρχές, όπως είναι οι αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας που προβλέπονται στο άρθρο 3 Β, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 5, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, ΕΚ).
- 20 Η Επιτροπή αμφισβητεί τη συστηματική ερμηνεία της οποίας υπεραμύνεται η Γερμανική Κυβέρνηση, ισχυριζόμενη ότι επιβάλλεται να εξεταστούν οι προδιαγραφές της οδηγίας ΜΑΠ πρωτίστως υπό το πρίσμα της εσωτερικής αγοράς, δεδομένου ότι πρόκειται για οδηγία σκοπούσα στην προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών. Για τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, η οδηγία ΜΑΠ καθορίζει τις ουσιώδεις προδιαγραφές που πρέπει να πληρούν τα μέσα ατομικής προστασίας.

- 21 Αντιθέτως, οι οδηγίες που επικαλείται η Γερμανική Κυβέρνηση σκοπούν στη βελτίωση των όρων ασφαλείας και προστασίας της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία και περιλαμβάνουν τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και προστασίας της υγείας όσον αφορά την εκ μέρους των εργαζομένων χρησιμοποίηση μέσων ατομικής προστασίας. Όπως προκύπτει από το άρθρο τους 2, παράγραφος 2, οι εξοπλισμοί προστασίας των πυροσβεστών αποκλείονται από την εφαρμογή των οδηγιών αυτών.
- 22 Η Γαλλική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η ερμηνεία της εννοίας «ΜΠΑ που έχουν μελετηθεί και κατασκευαστεί ειδικά για τις ένοπλες δυνάμεις ή τις δυνάμεις που είναι αρμόδιες για την τήρηση της τάξης (κράνη, ασπίδες, κ.λπ.)» θέτει όχι το ζήτημα εάν οι χρήστες των εν λόγω εξοπλισμών μπορούν ή όχι να χαρακτηριστούν ως ένοπλες δυνάμεις ή δυνάμεις τήρησης της τάξεως αλλά το εάν το εν λόγω υλικό προορίζεται ειδικώς για στρατιωτικούς ή αστυνομικούς σκοπούς. Κατά συνέπεια, για να δοθεί απάντηση στο προβαλλόμενο από τη Γερμανική Κυβέρνηση επιχείρημα, πρέπει να αποδειχθεί ότι οι εν λόγω εξοπλισμοί δεν είναι εξοπλισμοί που μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο για στρατιωτικούς ή αστυνομικούς σκοπούς.
- 23 Αντιθέτως, η συλλογιστική της Επιτροπής θα μπορούσε να οδηγήσει σε σφετερισμό αρμοδιότητας όσον αφορά την οργάνωση των ενόπλων δυνάμεων, πράγμα που αποτελεί αποκλειστικό προνόμιο των κρατών μελών. Μια τέτοια προσέγγιση θα ήταν αντίθετη προς τη νομολογία του Δικαστηρίου καθώς και προς τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο της οποίας τα στοιχεία αλλοδαπής πολιτικής και κοινής ασφάλειας εμπίπτουν στον δεύτερο πυλώνα.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 24 Επιβάλλεται, εκ προοιμίου, να υπογραμμιστεί ότι από την έκτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας ΜΑΠ προκύπτει ότι αυτή σκοπεύει, διά της εναρμονίσεως των σχετικών με τα ΜΑΠ εθνικών διατάξεων, στη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προϊόντων αυτών, χωρίς μείωση του υφισταμένου επιπέδου παρεχόμενης προστασίας εφόσον δικαιολογείται η διατήρησή του στα κράτη μέλη.

- 25 Στην έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας ΜΑΠ διευκρινίζεται ότι οι διατάξεις της για τη σχεδίαση και την κατασκευή των ΜΑΠ είναι ουσιώδεις ιδίως υπό το πρίσμα της επιδιώξεως ενός ασφαλέστερου περιβάλλοντος εργασίας.
- 26 Στο πλαίσιο της τηρήσεως των στόχων υγείας, ασφάλειας στην εργασία και προστασίας των χρηστών, το άρθρο 3 της οδηγίας ΜΑΠ προβλέπει ότι τα ΜΑΠ επί των οποίων αυτή εφαρμόζεται πρέπει να πληρούν τις βασικές απαιτήσεις υγείας και ασφαλείας που προβλέπει το παράρτημα II της οδηγίας αυτής.
- 27 Το σημείο 3.1.2.2 του παραρτήματος II περιλαμβάνει ειδικές προδιαγραφές για την πρόληψη των πτώσεων από ύψος, το σημείο 3.6 αφορά την προστασία από τη θερμότητα και/ή τη φωτιά και το σημείο 3.10.1 την προστασία των αναπνευστικών οδών.
- 28 Επομένως, η οδηγία ΜΑΠ λαμβάνει υπόψη, ιδίως, τους ειδικούς κινδύνους στους οποίους εκτίθενται οι πυροσβέστες, επιβάλλοντας ουσιώδεις σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν τα προοριζόμενα για την προστασία τους ΜΑΠ.
- 29 Κατά συνέπεια, θεωρήσεις συνδεδεμένες με τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται οι πυροσβέστες κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους, των ασκήσεων και των επεμβάσεων δεν δικαιολογούν, αυτές καθαυτές, παρέκκλιση από τις διατάξεις της οδηγίας ΜΑΠ.
- 30 Κατά τα λοιπά, δεν αντίκειται προς την οδηγία ΜΑΠ το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος απαιτεί τα πυροσβεστικά σώματα να είναι εξοπλισμένα με εργαλεία διασώσεως που όλα τους να πληρούν τις ίδιες προδιαγραφές κατασκευής και ασφαλείας, με σκοπό τη διασφάλιση του συμβατού τους.

- 31 Εξάλλου, από το άρθρο 1, παράγραφος 4, της οδηγίας ΜΑΠ απορρέει ότι τα ΜΑΠ που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν από τα πυροσβεστικά σώματα εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας μόνον εφόσον πρέπει να θεωρηθεί ότι έχουν σχεδιαστεί και κατασκευαστεί ειδικώς για τις δυνάμεις τηρήσεως της τάξεως, κατά την έννοια του παραρτήματος I, σημείο 1, της οδηγίας ΜΑΠ.
- 32 Δεδομένου ότι η διάταξη αυτή αποτελεί εξαίρεση από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 28 ΕΚ) και έχει τεθεί σε εφαρμογή, όσον αφορά τα ΜΑΠ, με το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας ΜΑΠ, η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνευθεί στενά (βλ. όσον αφορά τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 36 της Συνθήκης ΕΚ, νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 30 ΕΚ, την απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 1977, 46/76, Bauhuis, Συλλογή τόμος 1977, σ. 1, σκέψη 12, και, γενικώς, την απόφαση της 7ης Οκτωβρίου 1985, 199/84, Migliorini και Fischl, Συλλογή 1985, σ. 3317, σκέψη 14).
- 33 Συναφώς, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η κοινοτική έννομη τάξη δεν επιθυμεί, κατ' αρχήν, οι έννοιές της να ορίζονται βάσει μιας ή περισσότερων εθνικών εννόμων τάξεων, εφόσον τούτο δεν προβλέπεται ρητώς (αποφάσεις της 14ης Ιανουαρίου 1982, 64/81, Corman, Συλλογή 1982, σ. 13, σκέψη 8, και της 2ας Απριλίου 1998, C-296/95, EMU Tabac κ.λπ., Συλλογή 1998, σ. I-1605, σκέψη 30).
- 34 Πάντως, το κείμενο του παραρτήματος I, σημείο 1, της οδηγίας ΜΑΠ δεν περιλαμβάνει καμία ρητή αναφορά στις εθνικές έννομες τάξεις.
- 35 Επιπλέον, η εν λόγω διάταξη αιτιολογεί την εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΜΑΠ παραπέμποντας στο συγκεκριμένο έργο που συνίσταται στη διατήρηση της δημοσίας τάξεως. Έτσι, τα ΜΑΠ που δεν εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας πρέπει να έχουν σχεδιαστεί και κατασκευαστεί ειδικώς για την εκπλήρωση του έργου αυτού.

- 36 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι αποστολές των πυροσβεστικών σωμάτων συνίστανται, κανονικώς, σε πράξεις διασώσεως προσώπων και αγαθών, σε περιπτώσεις πυρκαγιών, οδικών ατυχημάτων, εκρήξεων, πλημμυρών ή άλλων καταστροφών. Το έργο αυτό διαφέρει από το έργο των δυνάμεων των οποίων κύρια αποστολή είναι η διατήρηση της δημοσίας τάξεως.
- 37 Κατά συνέπεια, τα ΜΑΠ που προορίζονται για την προστασία των πυροσβεστών από τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται κατά την άσκηση των κατ' αυτό τον τρόπο περιγραφέντων συνήθων καθηκόντων τους δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι έχουν σχεδιαστεί και κατασκευαστεί ειδικώς προκειμένου να χρησιμοποιούνται για τη διατήρηση της δημοσίας τάξεως.
- 38 Οι ανάγκες προστασίας των πυροσβεστικών σωμάτων του δημόσιου τομέα, κατά την άσκηση των συνήθων καθηκόντων τους, δεν διαφέρουν από αυτές των πυροσβεστικών σωμάτων του ιδιωτικού τομέα, έστω και αν τα τελευταία στερούνται εξουσιών δημόσιας αρχής.
- 39 Αντιθέτως, σε περίπτωση που τα πυροσβεστικά σώματα θα καλούνταν, υπό συγκεκριμένες περιστάσεις, να συνδράμουν στη διατήρηση της δημοσίας τάξεως και ήσαν εφοδιασμένα για τον σκοπό αυτό με ΜΑΠ σχεδιασθέντα και κατασκευασθέντα ειδικώς για την εκπλήρωση του έργου αυτού, τα τελευταία θα καλύπτονταν από την προβλεπόμενη στο παράρτημα Ι, σημείο 1, της οδηγίας ΜΑΠ εξαίρεση.
- 40 Ωστόσο, η διαπίστωση αυτή δεν ισχύει για τα επίμαχα στην υπό κρίση υπόθεση ΜΑΠ, δεδομένου ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δεν ισχυρίζεται ότι οι εν λόγω ζωστήρες ασφαλείας και κράνη χρησιμεύουν για την προστασία των πυροσβεστών εκτός του πλαισίου της ασκήσεως των συνήθων καθηκόντων τους.

- 41 Επομένως, τα ΜΑΠ, που έχουν σχεδιαστεί και κατασκευαστεί για να χρησιμοποιούνται από τους πυροσβέστες κατά την άσκηση των περιγραφομένων στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως καθηκόντων, δεν εμπίπτουν στον αποκλειστικό κατάλογο που προβλέπεται στο παράρτημα Ι, σημείο 1, της οδηγίας ΜΑΠ.
- 42 Το συμπέρασμα αυτό δεν κλονίζεται από τα επιχειρήματα που η καθής προσπαθεί να αντλήσει από τις οδηγίες 89/391 και 89/656. Πράγματι, οι τελευταίες οδηγίες, που εκδόθηκαν βάσει του άρθρου 118 Α της Συνθήκης ΕΚ (τα άρθρα 117 έως 120 της Συνθήκης ΕΚ έχουν αντικατασταθεί από τα άρθρα 136 ΕΚ έως 143 ΕΚ), σκοπούν στη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων. Με τον στόχο αυτό συνάδει το να περιέχουν οι οδηγίες αυτές κανόνες περί ελαχίστων απαιτήσεων και να επιτρέπουν την ύπαρξη πλέον ευνοϊκών για την προστασία των εργαζομένων διατάξεων.
- 43 Αντιθέτως, η οδηγία ΜΑΠ έχει εκδοθεί βάσει του άρθρου 100 Α της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 95 ΕΚ). Για την επίτευξη του στόχου της διασφάλισης της ελεύθερης κυκλοφορίας των ΜΑΠ μεταξύ των κρατών μελών, η οδηγία αυτή πρέπει να εμποδίζει τα κράτη μέλη να απαγορεύουν, να περιορίζουν ή να παρακαλύδουν τη διάθεση στην αγορά ΜΑΠ τα οποία πληρούν τις διατάξεις αυτές και φέρουν σήμανση ΕΚ.
- 44 Ούτε άλλωστε μπορεί η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να στηριχθεί στο άρθρο 48, παράγραφος 4, της Συνθήκης. Πράγματι, η διάταξη αυτή, μολονότι αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων τις θέσεις απασχολήσεως στη δημόσια διοίκηση που συνεπάγονται συμμετοχή, άμεση ή έμμεση, στην άσκηση της δημόσιας εξουσίας και στα καθήκοντα που σκοπούν στη διασφάλιση των γενικών συμφερόντων του κράτους ή των λοιπών οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως (βλ. τις αποφάσεις της 17ης Δεκεμβρίου 1980, 149/79, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 537, σκέψη 10, και της 2ας Ιουλίου 1996, C-290/94, Επιτροπή κατά Ελλάδος, Συλλογή 1996, σ. I-3285, σκέψη 2), δεν παρέχει κανένα στοιχείο σχετικό με την έκταση εξαιρέσεως προβλεπόμενης σε οδηγία έχουσα ως αντικείμενο τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και αποκλείουσας μόνον τα ΜΑΠ που έχουν ειδικώς σχεδιαστεί και κατασκευαστεί για τις ένοπλες δυνάμεις ή τις δυνάμεις τηρήσεως της τάξεως. Είναι

προφανές ότι η εξαίρεση αυτή δεν καλύπτει όλα τα ΜΑΠ που χρησιμοποιούνται από πρόσωπα που διαθέτουν εξουσίες δημόσιας αρχής ή που είναι επιφορτισμένα με τη διασφάλιση των γενικών συμφερόντων του κράτους.

- 45 Όσο για το περιθώριο εκτιμήσεως που η καθής θα ήθελε να της αναγνωριστεί, διαπιστώνεται ότι τούτο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα όρια που έχουν χαραχθεί από την περιλαμβάνουσα την εν λόγω εξαίρεση διάταξη. Μολονότι είναι αληθές ότι τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να καθορίζουν τις αποστολές και εξουσίες που ανατίθενται στις δυνάμεις τηρήσεως της τάξεως και να αποφασίζουν για το επίπεδο της προστασίας τους, εξ αυτού δεν έπεται ότι έχουν επίσης το δικαίωμα να χρησιμοποιούν, προκειμένου περί της εφαρμογής της εν λόγω εξαιρέσεως, τους δικούς τους ορισμούς για τα ΜΑΠ.
- 46 Εξάλλου, εναρμονίζοντας τις σχετικές με τα ΜΑΠ εθνικές διατάξεις που προορίζονται για την προστασία των πυροσβεστών κατά την άσκηση των συνήθων καθηκόντων τους, η οδηγία ΜΑΠ δεν παραγνωρίζει ούτε την αρχή της επικουρικότητας ούτε αυτήν της αναλογικότητας.
- 47 Πράγματι, όσον αφορά την πρώτη αρχή, δεδομένου ότι οι εν λόγω εθνικές διατάξεις διαφέρουν αισθητά από κράτος μέλος σε κράτος μέλος, είναι δυνατό να συνιστούν, όπως διαπιστώνεται στην πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας ΜΑΠ, εμπόδιο στις εμπορικές συναλλαγές έχον άμεσο αντίκτυπο στη δημιουργία και στη λειτουργία της κοινής αγοράς. Η εναρμόνιση αυτών των διισταμένων διατάξεων πρέπει, λόγω των διαστάσεων και των συνεπειών τους, να αναληφθεί μόνον από τον κοινοτικό νομοθέτη (βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 2002, C-491/01, *British American Tobacco (Investments)*, Συλλογή 2002, σ. I-11453, σκέψεις 180 έως 182).
- 48 Όσο για τη δεύτερη αρχή, η υπαγωγή των ΜΑΠ που προορίζονται για την προστασία των πυροσβεστών στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΜΑΠ μπορεί να δια-

σφαλίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των ΜΑΠ μεταξύ των κρατών μελών χωρίς να υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρο. Τούτο δεν αποτελεί σφετερισμό της αρμοδιότητας που έχουν τα κράτη μέλη να καθορίζουν τις αποστολές και τις εξουσίες των πυροσβεστικών σωμάτων καθώς και να διασφαλίζουν την ατομική προστασία τους. Ούτε, εξάλλου, συνιστά τέτοιο σφετερισμό, όπως υποστηρίζει η Γαλλική Κυβέρνηση, όσον αφορά την οργάνωση των ενόπλων δυνάμεων και την τήρηση της τάξεως.

- 49 Δεδομένου ότι η προβλεπόμενη στο παράρτημα I, σημείο 1, της οδηγίας ΜΑΠ εξαίρεση δεν ισχύει εν προκειμένω, τα ομόσπονδα κράτη δεν δικαιούνται, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής να επιβάλουν πρόσθετους όρους όσον αφορά τα ΜΑΠ που πληρούσαν τις διατάξεις της οδηγίας αυτής και έφεραν σήμανση ΕΚ.
- 50 Εξ όλων των ανωτέρω προκύπτει ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, επιβάλλοντας, μέσω της νομοθεσίας ορισμένων ομόσπονδων κρατών, όσον αφορά τα μέσα ατομικής προστασίας πυροσβεστών, πρόσθετες απαιτήσεις, μολονότι τα εν λόγω μέσα είναι σύμφωνα προς τις προδιαγραφές της οδηγίας ΜΑΠ και φέρουν σήμανση ΕΚ, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 1 και 4 της εν λόγω οδηγίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 51 Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή έχει ζητήσει την καταδίκη της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και η τελευταία ηττήθηκε, πρέπει αυτή να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα. Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του ίδιου κανονισμού, η Γαλλική Δημοκρατία φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, επιβάλλοντας, μέσω της νομοθεσίας ορισμένων ομόσπονδων κρατών, όσον αφορά τα μέσα ατομικής προστασίας για πυροσβέστες, πρόσθετες απαιτήσεις, μολονότι τα εν λόγω μέσα είναι σύμφωνα προς τις προδιαγραφές της οδηγίας 89/686/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα μέσα ατομικής προστασίας, και τα οποία φέρουν σήμανση ΕΚ, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 1 και 4 της εν λόγω οδηγίας.
- 2) Καταδικάζει την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στα δικαστικά έξοδα.
- 3) Η Γαλλική Δημοκρατία φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα.

Wathelet

Edward

La Pergola

Jann

Rosas

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 22 Μαΐου 2003.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

R. Grass

M. Wathelet